

PROCEDURĂ
privind modul de acțiune a instituțiilor responsabile în gestionarea
intervențiilor în cazul incidentelor generate de specia Ursus arctos (urs brun)

1. Activități derulate în cazul incidentelor generate de specia urs brun

1.1 Inspectoratul General al Jandarmeriei Române (IGJR), prin unitățile subordonate, ca urmare a repartizării apelului prin SNUAU 112 sau a sesizării prin altă modalitate, desfășoară următoarele activități:

- a) înștiințează telefonic și/sau prin alte mijloace de comunicare la distanță instituțiile și/sau persoanele cu atribuții în domeniu;
- b) solicită date și informații care să conducă la stabilirea nivelului de risc al intervenției;
- c) deplasează la fața locului efectivele de jandarmi aflate în serviciu;
- d) evaluează situația și riscurile de agresiune generate de către exemplarele de urs (prezența umană în zonă, factori ce pot provoca dezvoltarea spontană a agresivității) și comunică datele către ceilalți membri ai echipei de intervenție;
- e) asigură măsurile de ordine și de protecție a zonei în care s-au produs sau există pericolul de producere a unor situații care pun în pericol viața, integritatea fizică a persoanelor sau bunurile acestora;
- f) delimitează perimetrul și restricționează accesul în zona unde există pericolul unei agresiuni;
- g) îndepărtează alte persoane care nu își justifică prezența și avertizează populația prin semnale acustice și luminoase;
- h) asigură accesul celorlalte instituții specializate de intervenție pentru desfășurarea activităților specifice;
- i) participă la organizarea și desfășurarea de acțiuni menite a alunga exemplarul de urs din zona incidentului;
- j) participă la scoaterea persoanei/ persoanelor agresate din zona de pericol;
- k) asigură protecția personalului care încearcă imobilizarea exemplarului de urs prin tranchilizare pe timpul desfășurării intervenției;
- l) stabilește și menține contactul permanent cu instituțiile și/sau persoanele cu atribuții în domeniu.

1.2 Inspectoratul General al Poliției Române, prin structurile subordonate, desfășoară următoarele activități:

- a) sprijină unitățile subordonate IGJR în activitatea de asigurare a măsurilor de ordine și de protecție în proximitatea locului intervenției,
- b) întreprinde activități pentru devierea/restricționarea circulației rutiere.

1.3 Direcția sanitar-veterinară și pentru siguranța alimentelor (DSVSA) desfășoară următoarele activități:

- a) coordonează și supraveghează activitatea medicilor veterinari de liberă practică împuterniciți;

1.4 Medicii veterinari desfășoară următoarele activități:

1.4.1. Medicii veterinari de liberă practică împuterniciți:

a) folosesc mijloacele specifice de intervenție pentru administrarea substanțelor necesare pentru imobilizarea sau eutanasierea exemplarelor de urs;

b) la solicitarea DSVSA, recoltează probe biologice de la exemplarul în cauză, suspect de boli infecțioase, pentru stabilirea diagnosticului;

c) realizează marcarea / individualizarea exemplarelor de urs tranchilizate în vederea relocării.

1.4.2. Medicii veterinari de liberă practică desfășoară următoarele activități, în baza contractului încheiat cu unitatea administrativ-teritorială:

a) folosesc mijloacele specifice de intervenție pentru administrarea substanțelor necesare pentru imobilizarea sau eutanasierea exemplarelor de urs;

b) recoltează probe biologice, asigurând, după caz, următoarele resurse materiale: autolaborator, trusă recoltare probe, echipament de protecție, ladă izotermă pentru transportul probelor.

c) realizează marcarea / individualizarea exemplarelor de urs tranchilizate în vederea relocării.

1.5 Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU), prin unitățile subordonate, desfășoară următoarele activități:

a) asigură monitorizarea, evaluarea situațiilor de urgență din domeniul de competență și centralizează datele și informațiile necesare;

b) participă la acordarea asistenței medicale de urgență prin intermediul echipajelor de prim ajutor;

c) acordă primul ajutor și asistență medicală avansată de urgență;

d) asigură transportul răniților la unitățile spitalicești;

e) solicită sprijin de la Serviciul de Ambulanță Județean, când situația o impune;

f) informează populația din zona vizată, prin sistemul ROALERT.

1.6 Primarul/viceprimarul unității administrativ – teritoriale (UAT) desfășoară următoarele activități:

a) se deplasează la locul incidentului și conduce echipa de intervenție;

b) inițiază măsuri pentru informarea populației cu privire la existența unui potențial pericol determinat de prezența unor exemplare de urs, modul de comportare, metode de protejare a bunurilor și animalelor domestice, restricții și obligația de respectare a recomandărilor reprezentanților instituțiilor cu atribuții în gestionarea evenimentelor;

c) informează prefectul cu privire la resursele umane și materiale la dispoziție cu care pot acționa în sprijin pentru gestionarea situației;

d) consultă registrul național al alungărilor, tranchilizărilor și relocărilor ori extragerilor prin eutanasiere sau împușcare a exemplarelor de urs, în vederea fundamentării deciziei de intervenție;

e) pune la dispoziția medicului veterinar de liberă practică împuternicit arma de tranchilizare/eutanasiere;

f) pune la dispoziția Gestionarului fondului cinegetic contractant / Gărzii forestiere situația actualizată a delimitării zonei intravilanului localităților în scopul stabilirii cu precizie a modului de acțiune.

1.7 Personalul tehnic de specialitate angajat al Gestionarului fondului cinegetic desfășoară următoarele activități:

a) se deplasează la fața locului și participă la intervenție prin desfășurarea de acțiuni menite a alunga/imobiliza/captura animalul;

b) evaluează situația, atunci când ajung primii la locul incidentului, și comunică datele către ceilalți membri ai echipei de intervenție;

c) asigură relocarea exemplarului de urs în locațiile de destinație indicate de Garda forestieră;

d) extrage prin împușcare exemplarul de urs, potrivit deciziei conducătorului echipei de intervenție;

- e) asigură condiții optime pentru exemplarele rămase orfane/rănite până la predarea acestora centrelor autorizate;

1.8 Garda forestieră desfășoară următoarele activități:

- a) pune la dispoziția autorităților administrației publice locale lista actualizată a gestionarilor fondurilor cinegetice, în scopul stabilirii competenței teritoriale a acestora.
- b) se deplasează la fața locului și participă la intervenție prin desfășurarea de acțiuni menite a alunga/îmobiliza/captura animalul;
- c) evaluează situația, atunci când ajung primii la locul incidentului, și comunică datele către ceilalți membri ai echipei de intervenție;
- d) în cazul acțiunilor de relocare, identifică posibilele locații de destinație și asigură obținerea acceptului gestionarului de fond cinegetic;
- e) extrage prin împușcare exemplarul de urs, potrivit deciziei conducătorului echipei de intervenție;

1.9 Centrul de reabilitare/entitatea autorizată sprijină cu personal de specialitate echipa de intervenție prin preluarea, eliberarea/plasarea provizorie în custodie în cadrul centrelor de reabilitare/îngrijire a exemplarelor de faună sălbatică capturate, bolnave, rănite, până la reintroducerea în habitatele naturale de origine sau în sanctuare în care este posibilă deținerea pe termen lung.

2 Evaluarea comportamentului animalului sălbatic

2.1 Comportamentul general oferă informații de bază referitoare la animal, de care se va ține seama în cadrul evaluării finale, individuale, realizate cu ocazia intervenției rapide la fața locului.

Comportamentul general

Nivelul de risc

Animalul a fost observat ocazional în intravilan	redus
Animalul se retrage la observarea oamenilor (50-100 m)	redus
Animalul nu se retrage la observarea oamenilor (50-100 m)	mediu
Animalul surprins/alungat lansează un atac fals	mediu
Animalul a fost observat repetat în intravilan	mediu
Animalul nu este oprit de măsuri de protecție existente	mediu
Animalul se hrănește cu gunoaie în prezența oamenilor	mediu
Animalul nu se retrage când este alungat	mediu
Animalul se află prins într-o capcană neautorizată și prezintă răni grave	mare
Animalul intră în gospodărie, nu se retrage în prezența omului și devine agresiv	mare
Animalul surprins/alungat lansează un atac	mare
Animalul devine agresiv în urma rănirii sau a administrării substanțelor tranchilizante	mare
Animalul atacă omul în zona locuită	mare
Animalul atacă animale domestice în intravilan	mare

3. Niveluri de risc.

3.1 La nivelul de risc redus

Dacă în urma evaluării la fața locului echipa de intervenție constată că nivelul de risc este redus, se procedează la alungarea exemplarului prin diverse mijloace, intervenție prevăzută la art. 4 alin.(1) din ordonanța de urgență se vor lua următoarele măsuri:

- a) limitarea accesului persoanelor în zonă, de către jandarmi, polițiști și polițiști locali, după caz;
- b) aplicarea măsurilor de îndepărtare a animalului din zonă (goane oarbe, semnale acustice și luminoase, gloanțe de cauciuc, petarde) de către jandarmi și personalul tehnic de specialitate al gestionarului fondului cinegetic sau al Gărzii forestiere, după caz;
- c) în urma intervenției se va încheia un raport în care se vor detalia modul de intervenție și rezultatele obținute;
- d) dacă este cazul, reprezentantul legal al autorității administrației publice locale va convoca comisia de constatare a pagubelor, potrivit prevederilor HG 1679/2008 privind modalitatea de acordare a despăgubirilor prevăzute de Legea vânătorii și protecția fondului cinegetic 407/2006, precum și obligațiile ce revin gestionarilor fondurilor cinegetice și proprietarilor de culturi agricole, silvice și de animale domestice pentru prevenirea pagubelor.

3.2 La nivelul de risc mediu

Dacă în urma evaluării la fața locului echipa de intervenție constată că nivelul de risc este mediu, se procedează la alungarea exemplarului prin diverse mijloace sau la tranchilizare și relocare, intervenții prevăzute la art. 4 alin.(1) din ordonanța de urgență se vor lua următoarele măsuri:

- a) limitarea accesului persoanelor în zonă, de către jandarmi, polițiști și polițiști locali, după caz;
- b) aplicarea măsurilor de îndepărtare a animalului din zonă (goane oarbe, semnale acustice și luminoase, gloanțe de cauciuc, petarde) de către jandarmi și personalul tehnic de specialitate al gestionarului fondului cinegetic sau al Gărzii forestiere, după caz;
- c) medicul veterinar de liberă practică împuternicit procedează la tranchilizarea exemplarului de urs;
- d) autoritatea locală și gestionarul pun la dispoziția echipei de intervenție echipamentul specializat pentru marcarea și transportul exemplarului tranchilizat;
- e) în urma intervenției se va încheia un raport în care se vor detalia modul de intervenție și rezultatele obținute;
- f) dacă este cazul, reprezentantul legal al autorității publice locale va convoca comisia de constatare a pagubelor, potrivit prevederilor HG 1679/2008 privind modalitatea de acordare a despăgubirilor prevăzute de Legea vânătorii și protecția fondului cinegetic 407/2006, precum și obligațiile ce revin gestionarilor fondurilor cinegetice și proprietarilor de culturi agricole, silvice și de animale domestice pentru prevenirea pagubelor.

3.3 La nivel de risc mare

Dacă în urma evaluării la fața locului echipa de intervenție constată că nivelul de risc este mare, se intervine prin metoda extragerii prin eutanasiere/împușcare, intervenție prevăzută la art. 4 (1) din ordonanța de urgență se vor lua următoarele măsuri:

- a) limitarea accesului persoanelor în zonă, de către jandarmi, polițiști și polițiști locali, după caz;
- b) medicul veterinar împuternicit procedează la tranchilizarea și eutanasierea exemplarului, după caz;
- c) extragerea prin împușcare de către personalul tehnic de specialitate al gestionarului fondului cinegetic sau al Gărzii forestiere, după caz, a exemplarului de urs agresiv, potrivit deciziei conducătorului echipei de intervenție;
- d) în urma intervenției se va încheia un raport în care se vor detalia modul de intervenție și rezultatele obținute;
- e) dacă este cazul, reprezentantul legal al autorității publice locale va convoca comisia de constatare a pagubelor, potrivit prevederilor HG 1679/2008 privind modalitatea de acordare a despăgubirilor prevăzute de Legea vânătorii și protecția fondului cinegetic 407/2006, precum și obligațiile ce revin gestionarilor fondurilor cinegetice și proprietarilor de culturi agricole, silvice și de animale domestice pentru prevenirea pagubelor.

Decizia privind utilizarea uneia dintre metodele enumerate mai sus este luată de către conducătorul echipei de intervenție prin raportare la nivelul de risc constatat la fața locului.

Decizia de intervenție prin metoda extragerii prin eutanasiere sau împușcare, după caz, trebuie luată gradual, cu respectarea condiției proporționalității, în funcție de circumstanțele concrete de la fața locului.

Având în vedere faptul că din echipa de intervenție face parte și un medic veterinar, prima opțiune pentru extragere este eutanasierea exemplarului de urs, dacă situația la fața locului permite această procedura de intervenție.

Metoda de extragere prin împușcare a exemplarului de urs este utilizată numai în cazurile în care exemplarul de urs prezintă un comportament agresiv sau se află într-o situație de natură a dezvolta un comportament agresiv, care poate pune în pericol siguranța și securitatea persoanelor sau a bunurilor de orice fel aparținând acestora. De asemenea, metoda extragerii prin eutanasiere sau împușcare se va utiliza și în cazul în care metodele anterioare nu au dat rezultate, iar nivelul de risc se modifică din risc redus sau mediu în risc mare, precum și în situația în care echipa de intervenție ia decizia că exemplarul în cauză, ca urmare a eventualelor răni, dezvoltă un comportament agresiv care pune în pericol siguranța și securitatea persoanelor.

4. Procedura de intervenție se realizează astfel:

a) echipa de intervenție, în urma solicitării, pregătește potrivit responsabilităților ce rezultă din prezenta ordonanță de urgență echipamentul de intervenție (autoutilitară specială, armă tranchilizare, trusă tranchilizare, trusă prim ajutor pentru animale, targă transport, laț imobilizare, trusă autoapărare echipă asupra potențialului atac al ursului, etc.);

b) echipa de intervenție intervine doar dacă zona este asigurată din punct de vedere al siguranței cetățenilor, măsură realizată de către jandarmi, polițiști și polițiști locali, după caz;

c) în cazul în care animalul trebuie imobilizat prin tranchilizare (capturat), scos din capcană ilegală (laț), medicul veterinar de liberă practică împuternicit apreciază greutatea ursului, stabilește și administrează exemplarului de urs substanța tranchilizantă în vederea imobilizării animalului;

5. Alte obligații și responsabilități

5.1 A.N.S.V.S.A. prin structurile subordonate are obligația de a pune la dispoziția autorităților locale și structurilor de jandarmerie o listă completă și actualizată cu datele de contact ale medicilor veterinari de liberă practică împuterniciți persoanelor ce pot fi anunțate în orice moment în vederea alertării cu privire la apariția unui incident provocat de urși.

5.2 U.A.T. are obligația de a pune la dispoziția structurilor de jandarmerie și DSVSA o listă completă și actualizată cu datele de contact ale primarului/viceprimarului unității administrativ teritoriale desemnat în comitetul local de situații de urgență conform art. 12 alin. (2) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 21/2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență, date ce pot fi utilizate în orice moment în vederea alertării cu privire la apariția unui incident provocat de urși, precum și orice schimbare apărută;

5.3 Gestionarii fondurilor de vânătoare sunt obligați să pună la dispoziția autorităților locale și structurilor de jandarmerie o listă completă și actualizată cu datele de contact, date ce pot fi utilizate în orice moment în vederea alertării cu privire la apariția unui incident provocat de urși, precum și arondarea acestora pe unități administrativ teritoriale.